

(א) [מוספתא פ"ח ה"ג], (ב) [נעיל קיג: וס"ז], (ג) [מכשירין פ"ו מ"ה, (ד) [קדושין ה: כה. וש"נ],

רבינו גרשום

המבשל חלב בחלב. איבעית אימא מר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי כלומר מ"ד לוקה אבישול אבל אאכילה לא לקי. ומ"ד אינו לוקה אאכילה דאין איסור חל על איסור אבל אבישול לקי. מיתובי המבשל במו חלב כו' הפיגול והנותר והא הכא חזינן דאיסור בשר בחלב חל על פיגול ועל נותר: והמחל שמרים של שמן כו' פ"א מחל שבא תחלה כשדורכין הותים לעשות שמן מה שבא תחלה כמים הוא ואין שמן גמור. תאמר בפרה ורחל שלא נאסרה עמו בשחיטה הוראלי ואינו נאסרה עמו בשחיט' עם הגדי לא יאסר עמו בבישול ת"ל בחלב אמו כל שיש לו חלב אסר. בחלב אחרות גדולה מנין כגון פרה. אחרות גדולה שלא נכנסה עמו לידר להתעשר כלומר כל מעשר בקר וצאן בקר בפ"ע וצאן בפ"ע. מה לאמו שכן נאסרה עמו בשחיטה תאמר באחרות הקטנה ברחל שלא נאסרה עמו בשחיטה אחרות גדולה תוכיח שלא נאסרה עמו בשחיטה ואסורה עמו בבשול אף אני אוסר אחרות קטנה מה לאחרות קטנה כו' אי הכי אחרות גדולה נמי תיתי מביניא כו' כלומר מאמו מה לאמו שכן נאסרה עמו בשחיטה תאמר באחרות גדולה שלא נאסרה עמו בשחיטה ואסרה עמו בבישול ואם נקשי מה לאחרות קטנה שלא נכנסה עמו לידר להתעשר אין אנו יכולין להקשות שהיא נכנסה עמו לידר

ומר אמר חדא כו'. מ"ד לוקה קאי אבישול דחדא איסורא הוא ומ"ד אין לוקה קאי אאכילה דאס לא המרו בו משום אכילת חלב אלא משום בשר בחלב אינו לוקה דלא אמי איסור בשר בחלב וחיייל אאיסור חלב: **כמי חלב.** מיסג"א זכע"ו: **הפגול והנותר.** אלמא

אע"ג דאסירי וקיימי אמי איסור בשר בחלב וחיייל עלייהו והוא הדין נמי אס זשל חלב בחלב אלמא מרביזא דגדי נפקא לן דחיייל על כל איסורין: **האי סגא.** נמי סגר בכל איסורין דאיסור חל על איסור ואינהו סברי לה כמ"ד אין איסור חל על איסור ותנאי טובא איפלוגו זה: **הרי הן כחלב.** להכשיר את הזרעים וחלב נקרא משקה דכתיב (שופטים ד) ותפתח את נאד החלב ותשקהו: **והמוחל.** משקה הזז מן היתים: **הרי הוא כשמן.** ושמן יאקרי משקה דכתיב (ישעיה כה) משתה שמנים: **אין לי אלא כחלב אמו.** כלומר עז: **פ"א.** מקרא שני: **כחלב אמו.** דמייתר לרזויי כל חלב זהמה טהורה דהאי תנא לא מנריך ליה לכשמואל כחלב זכר וחלב שחוטה וחלב טמאה מחד קרא דלגופי' נפקי דהא אמו כתיב ולא שחוטה ולא זכר ולא טמאה דהא **גדי** אוכתיב ובטהורה משתעי כדאמרן [ק"ג]. להוציא את הטמאה ועל כרחיק אמו נמי טהורה דאי אמו טמאה לא הוי איהו טהור הלכך להכי זאלא אתא וגדי משמע ליה גדי דווקא ובשר חיה ושאר בהמות מגדי יתירא נפקי לאיסורא דאי סבירא ליה גדי הכל כמשמע אפילו עגל וטלה למה ליה לרזויי חלב פרה ורחל והא אמו כתיב ולקמן (דף קטו.) דמשמע לן יתורא דגדי גדי לר"ע למעוטי חיה ועוף הני מילי למאן דמשמע ליה גדי ואפילו עגל וטלה אחי קרא יתירא למעוטי אצל למאן דמשמע ליה גדי דווקא קראי יתירי לרזויי אתו דאי למעוטי לא אינטריק וחד למעוטי טמאה ולשליל לא אינטריק קרא דממשמעות יליף ליה כדאשכחנא גבי ר"ע לקמן דאמר שליל גדי מעליא: **הא אסיא ליה.** שפיר זכ"ו: **מעיקרא דדינא.** מתחלת הדין דקתני מה אמו שלא נאסרה עמו בהרבעה נאסרה עמו בזשול זהו מחלתו של ק"ו ויש להקשות מה לאמו שכן נאסרה לישחט עמו ביזם אחד. ולהכי נקט מעיקרא דדינא פירכא משום דפעמים מקשה על סוף הדין כגון דקתני סיפא פרה

כל הבשר פרק שמיני חולין

ביון דע"א אביד"ה **א"א** **ק"י.** תימה אימא איפכא כדאמר בסמוך כיון דאבשול לקי אאכילה נמי לקי: **המבשול במו חלב פשור.** איסורא מיהא איכא דהא כותח מנסיוכי דחלבא עצדי ליה כדאמר בריש אלו עוברין (פסחים דף מז.) ואמרין לעיל (דף ק"א:) דאסור לאכול בשר כזותח: **בחלב פרה**

ורחל מנין. לא אינטריק ליה אלא לרבות זשאין מינו כגון פרה בחלב גדי או גדי בחלב פרה אצל פרה בחלב עצמה הא דרשינן לעיל (דף ק"ג:) כל מקום שנאמר גדי אפילו פרה ורחל כמשמע וזכנס דחק בקונטרס: **פרה** ורחל שנאסרו עמה בהרבעה. ואי"ת חיה ועוף יוכיחו לר' עקיבא או עוף לחודיה לר' יוסי הגלילי דנאסרו בהרבעה עס שאינו מינו כדאמרין בסוף שור שנגח את הפרה (ז"ב דף נה.) ולא נאסרו בזשול וי"ל דעדיפא פריך: **מה לאמו שכן נאסרה עמו בשחיטה.** תימה לרבנן חיה תוכיח דאין אומו ואת בנו נוהג בחיה: **תלמוד לומר בחלב אמו.** עוד דריש מינה כסמוך היא עצמה בחלבא אע"ג דשמואל דריש ליה למלתייהו לעיל (דף ק"ג:) הכא דריש מנחלב דתרי מינייהו מיייתרי דהוה מצי למכתב בזאמו ואנא ידענא דבחלב אמו קאמר כיון דכחד מינייהו הוה כתיבא בחלב אמו ורבי יוסי הגלילי דממעט עוף שאין לו חלב אס מו"ו דלאמו קא דריש: **עד**

דדינא פירכא מהיכא קא מיייתת לה מאמו מה לאמו שכן נאסרה עמו בשחיטה תאמר בפרה שלא נאסרה עמו בשחיטה תלמוד לומר בחלב אמו תניא אידך בחלב אמו אין לי אלא בחלב אמו בחלב אחרות גדולה מנין אמרת ק"ו ומה אמו שנכנסה עמו לידר להתעשר נאסרה עמו בבשול אחרות שלא נכנסה עמו לידר להתעשר אינו דין שנאסרה עמו בבשול תלמוד לומר בחלב אמו והא למה לי קרא הא אתיא ליה אמר רב אשי משום דאיכא למימר מעיקרא דדינא פירכא מהיכא קא מיייתת לה מאמו מה לאמו שכן נאסרה עמו בשחיטה תאמר באחרות גדולה שלא נאסרה עמו בשחיטה תלמוד לומר בחלב אמו אשכחן אחרות גדולה אחרות קטנה מנין אתיא מביניא מהי תיתי מאמו מה לאמו שכן נאסרה עמו בשחיטה אחרות גדולה תוכיח מה לאחרות גדולה שלא נכנסה עמו לידר להתעשר אמו תוכיח (י' וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן שהוא בשר ואסור לבשל בחלב אף אני אביא אחרות קטנה שהוא בשר ואסור לבשל בחלב אי הכי אחרות גדולה נמי תיתי מביניא אין הכי נמי אלא בחלב אמו למה לי מבעי ליה לכדתניא בחלב אמו אין לי אלא בחלב אמו היא

ורחל שנאסרו עמו בהרבעה אינו דין שנאסרו עמו בזשול זהו סוף הדין ואס היה מקשה ואומר זהמה טמאה תוכיח שנאסרה עמו בהרבעה ולא נאסרה עמו בזשול אף אתא אל תתמה על פרה ורחל כו' זו היא פירכא על סוף הדין: **חלב אחרות גדולה מנין.** אני שמעתי דהיינו פרה שהיא מין זהמה כמותה אצל מין גדול הוא ומהאי קרא גופיה דריש ותנא אחריןא הוא ולישניה הוא דשני ועוד דלא נפק ליה פרה ורחל מיתורא דחד קרא אלא פרה לחודה דחלוקה מן הגדי בשני חילוקין חדא דנאסרה עמו בהרבעה וחדא דאין נכנסת עמו לידר להתעשר אצל רחל שנכנסת עמו לידר להתעשר דהא מעשר בקר זאלן כתיב (ויקרא כ) וכל אֵלָן כמשמע לא נפקא ליה מיניה שחאסר עמו בזשול הלכך יליף ברישא פרה והדר אחיא ליה רחל זהאד השוה דללקמן. בקר אינו נכנס עם האֵלָן להתעשר בפרק בתרא דכזורות (דף עג.) ומה אמו. שאינה חלוקה ממנו לענין מעשר דהא מינה היא ואע"פ שכבר ילדה עדיין היא ראויה ליכנס עמו לידר להתעשר דגדייה יולדת בתוך שנתה ונכנסת עם בנה לידר להתעשר כשעדיין לא נכנסה להתעשר כדתניא כזורות (דף כ:) גדייה שילדה שלש בנות וכל בנותיה ילדו שלש [שלש] כולן נכנסות לידר להתעשר ואפ"ה חלקה הכתוב ממנו לאוסרה עמו בזשול: **אחרות גדולה.** פרה שאינה נכנסת כו': **תלמוד לומר כחלב אמו.** קרא יתירא לרזויי כל חלב וממילא איתרבאי פרה דאשכחן דנחלקה ממנו לענין מעשר תחלק ממנו לבישול: **אחרות קטנה.** רחל: **מציניא.** מאמו ומאחרות גדולה: **סיסי מאמו.** דמה אמו שלא נאסרה עמו בהרבעה נאסרה עמו בזישול אחרות קטנה שנאסרה עמו בהרבעה אינו דין שנאסרה עמו בזשול: **מה לאמו כו': אי הכי אחרות גדולה נמי סיסי מציניא.** מאמו ומאחרות קטנה ומחיי הדין שהרי אין להשיב עליו והכי דנינן מה אמו שנכנסת עמו לידר נאסרה עמו בזשול אחרות גדולה לא כל שכן וכי פרכת מה לאמו שכן נאסרה עמו בשחיטה תאמר באחרות גדולה אחרות קטנה תוכיח ותו ליכא למיפיק מה לאחרות קטנה שכן לא נכנסה כו' אלמא מפלגי דינא נפקא לן כך שמעתי וקשיא לי היכי נימא אחרות קטנה תוכיח הא אכתי לא קיימא לן אחרות קטנה לאיסורא. ואני שמעתי דהכי פריך מאי חזית דאחרות גדולה נפקא לן מקרא וקטנה מציניא תיפוק ליה אחרות קטנה מרביזא דקרא וגדולה מציניא וקשיא לי חדא דמסתברא קרא כי רבי לאחרות גדולה לאיסורא

כיון דעל אכילה לא לקי אבישול נמי לא לקי ואיכא דאמרי אבישול כולי עלמא לא פליגי דלקי כי פליגי אאכילה מאן דאמר אינו לוקה דהא אין איסור חל על איסור ומאן דאמר לוקה להכי אפקה רחבמא לאכילה בלשון בישול כיון דאבישול לקי אאכילה נמי לקי ואיבעית אימא מר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי מיתובי (המבשול "במי חלב פשור ידם שבשלו בחלב פשור העצמות והגידים והקרנים והטלפים שבשולן בחלב פשור הפגול והנותר והטמא שבשולן בחלב חייב האי תנא סבר "איסור חל על איסור המבשל במי חלב פשור מסייע ליה לריש לקיש דתנן "במי חלב הרי הן כחלב "והמוחל הרי הוא כשמן אמר ריש לקיש לא שנו אלא להכשיר את הזרעים אבל לענין בישול בשר בחלב מי חלב אינו כחלב תנו רבנן בחלב אמו אין לי אלא בחלב אמו בחלב פרה ורחל מנין אמרת קל וחומר ומה אמו שלא נאסרה עמו בהרבעה נאסרה עמו בבשול פרה ורחל שנאסרו עמו בהרבעה אינו דין שנאסרו עמו בבשול תלמוד לומר בחלב אמו והא למה לי קרא הא אתיא ליה אמר רב אשי משום דאיכא למימר מעיקרא

דדינא פירכא מהיכא קא מיייתת לה מאמו מה לאמו שכן נאסרה עמו בשחיטה תלמוד לומר בחלב אמו תניא אידך בחלב אמו אין לי אלא בחלב אמו בחלב אחרות גדולה מנין אמרת ק"ו ומה אמו שנכנסה עמו לידר להתעשר נאסרה עמו בבשול אחרות שלא נכנסה עמו לידר להתעשר אינו דין שנאסרה עמו בבשול תלמוד לומר בחלב אמו והא למה לי קרא הא אתיא ליה אמר רב אשי משום דאיכא למימר מעיקרא דדינא פירכא מהיכא קא מיייתת לה מאמו מה לאמו שכן נאסרה עמו בשחיטה תאמר באחרות גדולה שלא נאסרה עמו בשחיטה תלמוד לומר בחלב אמו אשכחן אחרות גדולה אחרות קטנה מנין אתיא מביניא מהי תיתי מאמו מה לאמו שכן נאסרה עמו בשחיטה אחרות גדולה תוכיח מה לאחרות גדולה שלא נכנסה עמו לידר להתעשר אמו תוכיח (י' וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן שהוא בשר ואסור לבשל בחלב אף אני אביא אחרות קטנה שהוא בשר ואסור לבשל בחלב אי הכי אחרות גדולה נמי תיתי מביניא אין הכי נמי אלא בחלב אמו למה לי מבעי ליה לכדתניא בחלב אמו אין לי אלא בחלב אמו היא

קיד.

עין משפט ור מצה

קו א ב ג מ"י פ"ע מה'ל מאלכות אסורות הלכה ו 1 סמג לאוין קמא טוש"ע י"ד סימן פו סעיף ו [1]:
קו ד מ"י פ"י מהלכות טומאת אוכלין הלכה ד:
קח ה מ"י שס הלכה יג:

אפי

אעזי רש"י

מיישבא"א. נסיוב החלב.

אפי

שיטה מקובצת

א' דהא גדי בטהורה משתעי כדאמרן גדי להוציא את הטמאה:
ב' הלכך להכי אתא וגדי משמע ליה: